

PSI
Public Services International
Internationale des Services Publics
Internacional de Servicios Públicos
Internationale der Öffentlichen Dienste
International Facklig Organisation for Offentliga Tjänster
國際公務勞連

www.world-psi.org
opTISA
opTPP
opTTIP

Non au commerce des services *publics*

NON A D T S
EXPLOITATION
LES
EROTIQUES

à la protection des salaires
au salaire minimum

Datalagring, datasikkerhet, hvem skal eie dataene?

Rogalandskonferansen

21.10.2018

Rolv Rynning Hanssen

Internasjonal rådgiver Fagforbundet

Datalagringsdirektivet

- 2006: Direktivet vedtatt. Gir rett til å kartlegge:
 - hvem man har hatt kontakt med på telefon og e-post, samt når og hvor man har hatt det.
 - når og hvorfra man har logget på internett, fra PC og mobil.
- 2014: EU-domstolen:
 - direktivet innebærer et meget omfattende og særlig alvorlig inngrep i den grunnleggende rett til respekt for privatlivet og til beskyttelse av personopplysninger, uten at dette inngrepet er begrenset til det strengt nødvendigstes til å bekjempe alvorlig kriminalitet.

Kampen vunnet?

- Vant vi retten til privatliv da datalagringsdirektivet ble kjent ugyldig?
- Nei – kampen om retten til informasjon om alt du gjør pågår for fullt
- Utdrag følger....

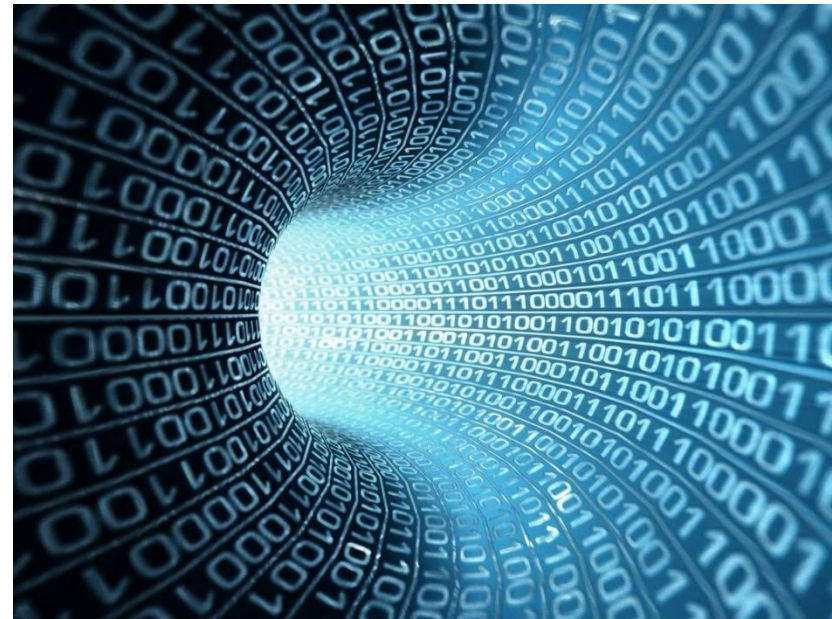
Den 4. industrielle revolusjon

- Den første industrielle revolusjonen (1784) involverte vann og damp for å drive maskiner.
- Den andre (1870) involverte elektrisk strøm og masse-produksjon.
- Den tredje (1969) involverte elektroniske løsninger.
- Den fjerde (nå) bygger på den tredje, men går videre med roboter, automatisering, og nye forretningsmodeller. Går mye raskere enn de foregående.

Vi produserer data

- I tillegg til vår vanlige rolle som arbeidere så produserer vi «den nye olja»
- DATA
- Vi produserer på jobb – strekkoder leses, antall tastetrykk registreres
- Vi produserer privat – via smarttelefoner og data-maskiner
- Via «tingenes internett»

#toyfail

NO SECURITY

CAN'T KEEP A SECRET

ILLEGAL TERMS

Big Data

– personvernprinsipper under press

September 2013

The Economist: «den nye oljen»

- *En ny råvare skaper en lukrativ, raskt voksende industri, noe som gjør at antitrustregulatorer kan komme inn for å begrense de som styrer dataflyten. For et århundre siden var den aktuelle ressursen olje. Nå blir liknende bekymringer reist mot gigantene som håndterer data, den digitale tidsalderens olje.*
- *Disse kjempene: Alfabetet (Googles morselskap), Amazon, Apple, Facebook og Microsoft, ser ut til å være ustoppelig. De er de fem mest verdifulle børsnoterte firmaene i verden. Deres fortjeneste stiger: de fikk over US\$ 25 milliarder i netto overskudd i første kvartal 2017. Amazon kaprer halvparten av all omsetning online i USA. Google og Facebook sto for nesten all omsetningsvekst i digital annonsering i USA i fjor.*

David Parkins

Brand Value by Sector

Colour	Sector	Brand Value (USD bn)	% of total
	Technology	1,350.6	23%
	Banks	839.8	14%
	Telecoms	620.6	11%
	Retail	353.8	6%
	Automobiles	347.5	6%
	Oil & Gas	289.0	5%
	Others	2,102.8	36%
	Total	5,904.2	100%

Storkapitalen, den nye...

Brand Finance Global 500 (US

Top 500 most valuable brands 1-50

Rank 2018	Rank 2017	Brand name	Country	Brand value (USD m) 2018	% change	Brand value (USD m) 2017
1	3	Amazon	United States	150,811	+42%	106,396
2	2	Apple	United States	146,311	+37%	107,141
3	1	Google	United States	120,911	+10%	109,470
4	6	Samsung	South Korea	92,289	+39%	66,218
5	9	Facebook	United States	89,684	+45%	61,998
6	4	AT&T	United States	82,422	-5%	87,016
7	5	Microsoft	United States	81,163	+6%	76,265
8	7	Verizon	United States	62,826	-5%	65,875
9	8	Walmart	United States	61,480	-1%	62,211
10	10	ICBC	China	59,189	+24%	47,832
11	14	China Construction Bank	China	56,789	+37%	41,377
12	22	Alibaba	China	54,921	+58%	34,859
13	11	China Mobile	China (Hong Kong)	53,226	+14%	46,734

Kunstig intelligens - AI

- Utvikles stadig forttere
- Skal overta mange funksjoner som utføres manuelt i dag
 - Selvkjørende biler
 - HR
 - Medisin – skille celler fra hverandre
- Trenger data, masse data
- Selvlærende

Personvernet?

- Den enorme datainnsamlinga setter strengere krav til personvernet.
- EU har vedtatt en ny lov som skal beskytte personvernet, General Data Protection Regulation (GDPR) Den omfatter ikke bare EU-baserte organisasjoner, men alle som har kunder eller kontakter i EU.
- Alle virksomheter som samler inn eller bruker personopplysninger om EU/EØS-borgere må følge reglene. Brudd på reglene i GDPR kan bøtelegges med inntil fire prosent av foretakets årsomsetning, inntil 20 millioner euro. Denne loven gir faktisk forbrukere sterkere rettigheter og gjelder i Norge.

Personvernet overlates til EØS

- En av endringene med GDPR er at det skal opprettes et europeisk Personvernråd.
- Makt til å gjøre vedtak som er bindende for nasjonale tilsynsorganer.
- Personvernrådet også få mulighet til å fatte beslutninger direkte mot Datatilsynet i Norge.
- Kampen om råderetten over data er altså sterkt knyttet til EØS-avtalen.
- Vedtatt mot 19 stemmer på Stortinget

European Data Protection Board

USAs svar på GDPR

- Den 23. mars 2018 vedtok USA en ny lov:
- «The U.S. CLOUD ACT (Clarifying Lawfull Overseas Use of Data Act)».
- Den innebærer at amerikanske myndigheter får full tilgang til alle data som lagres i amerikansk-eide skytjenester også i Europa.

Hvorfor er data så viktig

vil vite

Hvem

som

Trenger

Hva

Når

Cambridge
Analytica

Cambridge Analytica-saken

- Facebooks teknologidirektør Mike Schroepfer:
 - Facebook-informasjonen til 87 millioner mennesker, hovedsakelig i USA, har blitt ureglementert delt med Cambridge Analytica
 - Informasjonen har blitt brukt til å utarbeide en programvare som kunne forutsi og påvirke velgernes valg under presidentvalget i USA. De brukte informasjonen fra Facebook for å skape en mer målrettet markedsføring mot amerikanske velgere med politiske annonser. Disse annonsene var tilpasset til deres psykologiske profil med utgangspunkt i dataene.

Politisk bruk av data

- I 2018 viste TV-kanalen Channel 4 en film der administrerende direktør i Cambridge Analytica, Alexander Nix, forteller foran skjult kamera om hvordan de hadde vært engasjert ved valg i omkring 200 land, og hvordan de hadde lagt feller for politikere ved å lokke dem inn i kompromitterende situasjoner.
- Varsleren Wylie bekreftet at Cambridge Analytica hadde vært innblandet i valgprosessene i blant annet [Mexico](#), [Malaysia](#), [Brasil](#), [Kenya](#) og [India](#).

Datautvinning - eiendomsretten

- Dette enkelttilfellet forteller noe om hvor viktig data og det å besitte data har blitt i det politiske livet
- Folk kan manipuleres gjennom sosiale media og reklame. Det er derfor ikke rart at storselskapene slåss beinhardt for eiendomsretten til dataene

Personvern – ei vare?

- Hovedsaken i diskusjonen om datautvinningen har vært personvern. Men personvern-vinkelen viser bare en liten del av bildet – vi trenger også en diskusjon om noen grunnleggende politiske holdninger til digitaløkonomien, teknologisk utvikling og stordata.
- Dagen Cambridge-Analytica-skandalen brøt ut fikk vi første advarsel fra kulturminister Trine Skei Grande: *«Sosiale medier kommer til å innse at personvern også er en vare som vi er villig til å betale for».*
- Grande fronter et amerikansk syn på personvern, som er svært uvanlig i Europa. Personvern er heldigvis en rettighet, ikke noe et selskap kan velge å tilby til dem som vil betale for det.

Storselskapene

- Melker oss for data som brukes i datautvinning
 - Bekreft at du ikke er en robot
 - Likerklikk
 - 10
 - 30
 - 300
- Bruker monopolstilling

Monopolstilling

- Stadig vekk kommer nye brukervilkår på våre elektroniske hjelpemidler
- Vi MÅ godta disse for å fortsette å bruke programmene
- Det problematiske er monopolstatusen til aktører som Facebook og Google. Disse selskapene ber om tillatelse til å bruke dataen, men hvilket alternativ har du? Jo, ikke å bruke f.eks. Google og Facebook

Mer enn personvern

- I stor grad mangler den viktigste diskusjonen:
 - hvor skal dataene lagres?
 - Hvor skal de sendes?
 - Hvem skal eie dataene?
 - Hvis kommunene vil ha kontroll på sine offentlige tjenester i framtida, kunne det vært en idé med kommunalt eierskap av data?

Flagger ut sykehusenes datasystem til amerikanere

Datasystemet til landets største helseforetak flagges ut til amerikansk IT-selskap.
Tillitsvalgte frykter helsedata på avveie og tap av viktig kompetanse.

Anne Cecilie Rømen
Journalist

Line Tomter
Journalist

[MER OM NORGE](#)

[MER OM UTFLAGGING AV IT-
ARBEIDSPLASSE](#)

[MER OM HELSE](#)

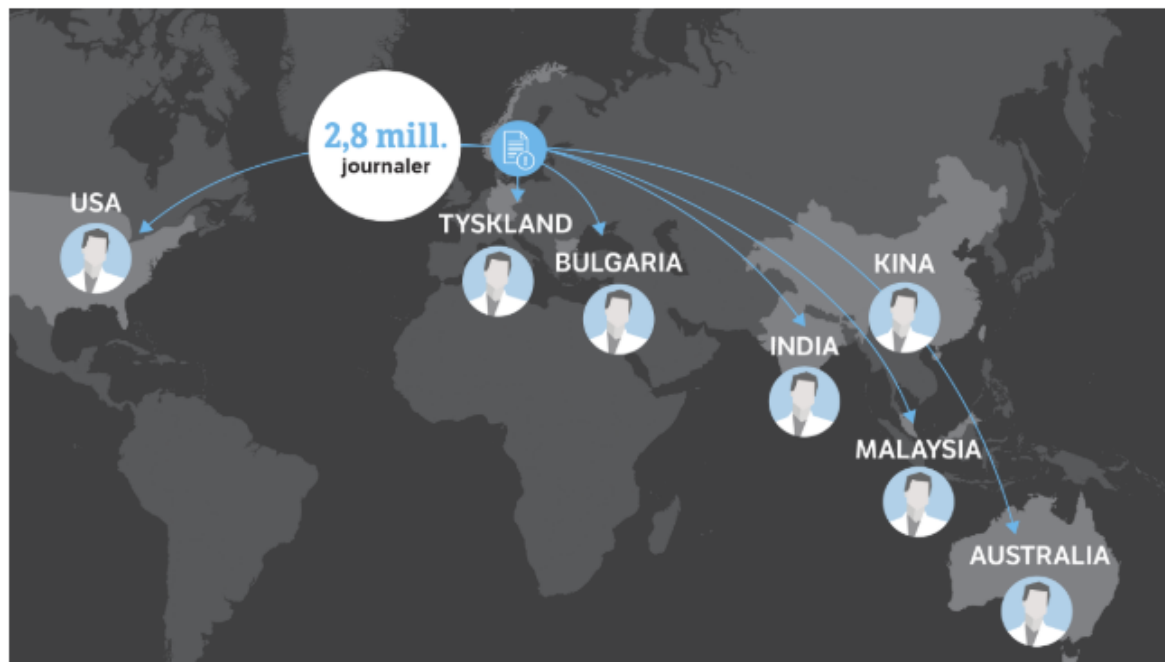
[Publisert 02.09.2016, kl. 05:43](#)

SJEF FOR GIGANTUTFLAGGING AV IT: Cathrine M. Lofthus, administrerende sjef for Helse Sør-Øst vil at modernisering av IT i landets største helseforetak skal overtas av et utenlandsk selskap.

FOTO: KATRINE LUNKE / HELSE SØRØST

Helse Sør-Øst skroter milliardavtale om utflagging av IT

HAMAR (NRK): Styret i Helse Sør-Øst dropper milliardavtalen om å outsource IT-systemene i helseforetaket. Det skjer etter NRKs avsløringer om at IT-arbeidere i blant annet Malaysia og India hadde tilgang til norske pasientdataer.

Line Tomter
Journalist

Anne Cecilie Remen
Journalist

Vilde Helljesen
Journalist

Publisert 14. juni kl. 16:15
Oppdatert 15. okt. kl. 15:45

GLOBAL TILGANG: Pasientdataene til nærmere tre millioner nordmenn ligger lagret på dataservertene til Helse Sør-Øst. IT-arbeidere fra en rekke land hadde omfattende tilganger til alle dataene.

FOTO: NRK

Data - handelsobjekt

- Data, eller e-commerce som det kalles, er blitt et tema i WTO.
 - De siste to årene har et stort antall forslag blitt reist i WTO, hvor EU, Kanada, Japan og USA er de mest aggressive
 - Foreløpig har utviklingslandene, særlig de afrikanske, hindret at det er lov å forhandle om dette i WTO
 - Formål er å overstyre nasjonal lovgivning gjennom handelsavtaler

Hva krever de?

- Krav om ikke-diskriminering dvs å fullstendig liberalisere handelsruter for digitale varer og tjenester samt å fjerne eventuelle nasjonale behandlingsklausuler
- Tillate uhindret grenseoverskridende datastrømmer. Dette vil forby ethvert land å kreve at deres data forblir innenfor sine grenser.
- Ingen lokaliseringsbarrierer: Krav til utenlandske tilbydere om å sette opp en fysisk tilstedeværelse i vertslandet vil bli fjernet
- Ingen teknologioverføring: Mange utviklingsland har en handelsklausul rettet mot å bygge bro over den digitale kløfta ved å bestemme at utenlandske tilbydere må gjøre teknologien tilgjengelig for vertslandet

Kravene...

- Nettkonkurranse – sette opp infrastruktur, men skal ikke kunne kreve i hele landet de er tilstede
- Norge har bygd seg opp til å bli et av verdens rikeste land, og har utnyttet alle disse krava som nå legges mot i hovedsak u-land.
- Vi har krevd teknologi-overføring, sysselsetting og lokal produksjon bl.a.

Plattformer

- Amazon
- Ali Baba
 - Behersker alle områder av omsetning – alt!
 - Gir dem enormt med makt
 - Småbedrifter – SME og MSME betaler mye til plattformene for å bli synlige
 - Logistikken til plattformene gjør at handel går vel så fort andre veien og lokale SME blir utkonkurrert om de selger «vanlige» produkter

To dager siden

Teknologigigantene betaler ikke skatt

- Skattesystemet vårt brister som følge av teknologisk utvikling og kreative selskapsstrukturer. Derfor betaler Apple 0,005 prosent skatt i EU.
- Utviklingen av digitaløkonomien gjør skatterettferdighet enda viktigere. Enhetlig skattlegging, «Google-skatt» og nedkjemping av skatteparadisene kan redusere ulikhet og gi fellesskapet flere ressurser til å gjøre verden til et godt sted å leve.

En offentlig digital industripolitikk

- Digital industripolitikk skiller seg ikke så mye fra annen industripolitikk, men det krever politikk og satsing på offentlig utdanning og forskning innen sektoren.
- Kolos datasenter
- Offentlig eierskap av infrastruktur og råmateriale (data), åpen kildekode, samt deling av immateriell kunnskap og teknologi kan utvikle det lokale næringslivet, utvikle nye offentlige tjenester og sette demokratiske prinsipper foran profitthensyn.

Toronto: Google driver infrastrukturen

Var enklere for
litt siden

Kunstig intelligens er ikke sci-fi

- Data er den nye oljen, og «kunstig intelligens» er maskinlæring. Det vil si at enorme mengder data blir samlet sammen og matet inn i algoritmer.
- Algoritmene gjør datamaskiner i stand til å forstå, analysere og forutsi verden de beveger seg i. Uten eierskap til og kontroll med data kan man ikke utvikle denne nye teknologien.
- De største teknologiselskapene investerer opptil 500 milliarder kroner i maskinlæring de neste årene. Forretningsideen er at maskinlæring kommer til å styre samfunnsutviklingen.

nskap
tvikle politikk

DIFFICULTY

Kontakt
for mer informasjon:

rrh@fagforbundet.no

